

Nowe możliwości leczenia choroby Leśniowskiego-Crohna

dr n. med. Dariusz Giezowski, specjalista chorób wewnętrznych i gastroenterologii
18-06-2009

Choroba Leśniowskiego-Crohna jest przewlekłą zapalną chorobą przewodu pokarmowego wynikającą ze współdziałania czynników genetycznych i środowiskowych, dotyczącą najczęściej jelita krętego oraz okrężnicy, charakteryzującą się określonymi cechami klinicznymi, radiologicznymi, endoskopowymi i histologicznymi.

Choroba Leśniowskiego-Crohna (w piśmiennictwie anglosaskim choroba Crohna) występuje na całym świecie. Rzadko dotyczy mieszkańców Indii, Afryki i Ameryki Południowej. Znacznie częściej występuje w krajach Europy Zachodniej i Ameryki Północnej. Najwyższą zapadalność zanotowano wśród populacji Żydów północnoamerykańskich. Zapadalność w krajach Europy Środkowo-Wschodniej jest istotnie niższa niż na Zachodzie. Ostatnio daje się zauważyć, że w Polsce częstość rozpoznawania choroby Leśniowskiego-Crohna wzrasta.

Nie jest znana dokładnie etiologia tej choroby, dlatego nadal nie ma leczenia przyczynowego tej choroby. Potrafimy leczyć tę chorobę coraz to nowszymi, skuteczniejszymi lekami jednak bez możliwości trwałego wyleczenia. Pozostaje mieć nadzieję na rychłe odkrycie etiologii tej choroby i stworzenie metod leczenia pozwalających na pełne wyleczenie choroby Crohna.

Choroba Leśniowskiego-Crohna może zajmować dowolny odcinek przewodu pokarmowego. Choroba dotyczy najczęściej końcowego odcinka jelita krętego i okrężnicy. Rzadko spotyka się zajęcie jamy ustnej, przełyku, żołądka, dwunastnicy czy jelita czczego. Zmiany okołoodbytowe mogą być zjawiskiem izolowanym, ale częściej występują łącznie z zajęciem odbytnicy i jelita krętego.

Głównymi objawami choroby Leśniowskiego-Crohna są: biegunka (70-90%), bóle brzucha (45-65%) i utrata masy ciała (65-75%). Jednak początek choroby często przebiega nietypowo i mija wiele miesięcy zanim zostanie postawione właściwe rozpoznanie. Zdarza się, że jedynym objawem choroby jest niedokrwistość lub zwłaszcza wśród młodocianych – niewyjaśniony stan podgorączkowy.

Chorobę Leśniowskiego-Crohna w jej najczęstszej lokalizacji tzn. okrężniczo-krętniczej należy różnicować z wrzodziejącym zapaleniem jelita grubego, zapaleniem wyrostka robaczkowego, zakażeniem *Yersinia enterocolitica*, gruźlicą.

W ustaleniu rozpoznania wykorzystujemy przede wszystkim badania endoskopowe z pobraniem wycinków do badania histopatologicznego. Znaczenie również mają badania laboratoryjne i obrazowe. W leczeniu farmakologicznym oprócz mesalazyny, glikokortykoidów i leków immunosupresyjnych coraz częściej stosuje się leki biologiczne. Jak wspomniano wcześniej pierwotną przyczyną wywołującą chorobę Leśniowskiego-Crohna jest nieznaną. Wiadomo jednak, że w ich patogenezie uczestniczą czynniki biologiczne z grupy cytokin prozapalnych. Przeciwno tym czynnikom skierowane są leki biologiczne. Badania ostatnich lat wykazują ich dużą skuteczność w leczeniu choroby Leśniowskiego-Crohna.

Pierwszymi preparatami biologicznymi zastosowanymi w leczeniu choroby Leśniowskiego-Crohna były przeciwciała monoklonalne skierowane przeciwko kluczowej cytokinie prozapalnej, jaką jest czynnik martwicy nowotworów alfa (TNF- α). Jednym z rodzajów tych przeciwciał jest infliksimab.

Chociaż leczenie biologiczne w wielu przypadkach daje spektakularne efekty, to jednak

niesie ze sobą ryzyko działań niepożądanych. Dlatego kwalifikacja do takiego leczenia jak i jego przeprowadzenie powinny się odbywać w ośrodkach specjalistycznych. W Pododdziale Gastroenterologii Oddziału Chorób Wewnętrznych Szpitala Wojewódzkiego w Zielonej Górze od kilku lat z powodzeniem stosowane jest leczenie infliksimabem. Z powodu wysokiej ceny leków biologicznych mogły być one stosowane tylko w wybranych przypadkach. I nadal tak jest, choć specjalny program finansowania przez NFZ tego rodzaju leczenia stwarza obecnie większe szanse wdrożenia kuracji preparatami biologicznego u najciężej chorych. Warto zatem rozważyć tą metodę leczenia u pacjentów z chorobą Leśniowskiego-Crohna słabo reagujących na leczenie tradycyjne.